

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2092/2016. számú ügyben**

Előadó: dr. Németh Andrea

A vizsgálat megindítása

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) határozza meg.

Az Ajbt. 38/A. §-a értelmében¹ az alapvető jogok biztosa – egyebek mellett – hivatalból vizsgálja a közérdekű bejelentések törvényben meghatározott szervek általi kezelésének gyakorlatát.

A 2014. január 1-je óta eltelt időszakban a hivatalomhoz beérkezett és az elektronikus rendszeren keresztül továbbított közérdekű bejelentések jelentős része a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV), mint eljáró szerv hatáskörébe tartozott, ezért – figyelemmel az Ajbt. 38/A. §-ban foglalt felhatalmazásra – vizsgálatot kezdeményeztem a NAV közérdekű bejelentés-kezelési gyakorlatának áttekintésére.

Az érintett alapvető jogok

A jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független demokratikus jogállam.”* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Petíciós jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.”* (Alaptörvény XXV. cikk)

Az alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.),
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)
- a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (Pkb.)
- az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.)

A megállapított tényállás

A NAV közérdekű bejelentés-kezelési gyakorlatának áttekintése érdekében megkerestem a NAV Elnökét, és kértem a vonatkozó dokumentumok megküldését, valamint tájékoztatást az alábbi kérdések vonatkozásában:

- Korábbi tájékoztatásuk szerint várható a közérdekű bejelentések, valamint az egyéb, be nem sorolható beadványok kezeléséről szóló 1127/2011. számú eljárási rendjük hatályon kívül helyezése és új eljárási rend megalkotása. Amennyiben erre sor került, kérem, szíveskedjék mellékelni az új dokumentumot. Abban az esetben, ha ez még nem történt meg, kérem, tájékoztasson arról, hogy változatlanul tervez-e ilyen irányú lépést, vagy a jelenleg is hatályban lévő eljárási rend módosítására, felülvizsgálatára kerül sor.

¹ 38/A. § Az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés a)-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

- Kérem tájékoztatását azzal kapcsolatban is, hogy az említett eljárási renden kívül, a közérdekű bejelentések intézésének folyamatára irányadó, azt érintő egyéb belső dokumentum van-e érvényben.
- Kérem, a fent említett dokumentumokra is tekintettel ismertesse, hogyan zajlik a közérdekű bejelentések intézésének folyamata, különös tekintettel a NAV belső, területi és szervezeti tagoltságára.
- Kérem, ismertesse a 2014-ben érkezett bejelentéseket érintően az alábbi szempontok szerinti statisztikákat:
 - hány bejelentést fogadott a NAV, különös tekintettel ezek időbeli, valamint a hivatalon belüli területi és szervezeti megoszlására;
 - mennyi az anonim bejelentők aránya az összes bejelentőhöz képest;
 - milyen arányban utasítja el a NAV a bejelentéseket bármilyen intézkedés megtétele nélkül;
 - milyen arányban él a NAV a közérdekű bejelentő meghallgatásának a Pkbt-ben biztosított lehetőségével;
 - milyen főbb kérdéskörök köré rendeződnek a bejelentések;
 - a bejelentések nyomán indult vizsgálatok milyen százalékban zárulnak „eredményesen”.
- Átlagosan mennyi időt igényel egy bejelentés kivizsgálása?
- A vizsgálat lezárásáról, esetleges elhúzódásáról szóló értesítéseken túl, általánosnak mondható-e a bejelentőkkel történő kapcsolatfelvétel? Kérem, ismertesse ennek eseteit, valamint módját.
- Gyakori-e, hogy a vizsgálat lezárásáról szóló értesítést követően, azt érintően a bejelentő újra a hivatalhoz fordul?
- Mérik-e valamilyen módszerrel az ügyfelek elégedettségét? Amennyiben igen, kérem, ismertesse az arra vonatkozó adatokat.
- Mérik-e valamilyen módon a bejelentések hatására lefolytatott vizsgálatok eredményét (pl.: bírság, adóhiány stb.), tapasztalható-e ezen a téren bármiféle tendencia.
- Nyújtanak-e – amennyiben igen, milyen módon – tájékoztatást ügyfeleik részére a közérdekű bejelentés megtételének lehetőségéről, annak módjáról.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal válasza

A NAV felé közérdekű bejelentés tehető a NAV Központi Hivatalához, valamennyi regionális adó-, illetve vám és pénzügyőri főigazgatóságához, valamint megyei adó- és vám- és pénzügyőri igazgatóságához címzett levél útján, e-mail, fax formájában, továbbá telefonon, vagy személyes meghallgatás keretében. A NAV a közérdekű bejelentés benyújtásának lehetőségéről, módjáról a www.nav.gov.hu internetes felület Kapcsolat menüpontjában található „Közérdekű bejelentés küldése” címszó alatt tájékoztatja az adózókat. A NAV valamennyi regionális és megyei szerve is kezeli a közérdekű bejelentéseket és végzi a jogszabály rendelkezései alapján az ezzel kapcsolatos feladatokat.

A közérdekű bejelentések alapján – amennyiben az konkrét, érdemi adatot tartalmaz – a NAV az abban foglalt adatokat összeveti a rendelkezésére álló nyilvántartási rendszerekkel, kontrolladatokkal, kockázatelemzést végez, és mindezek eredménye alapján dönt arról, hogy indokolt-e az ellenőrzés lefolytatása.

A NAV-hoz érkezett közérdekű bejelentésekkel kapcsolatban leszögezhető, hogy nincsen olyan közérdekű bejelentés, amely bármely intézkedés megtétele nélkül kerülne elutasításra. Valamennyi közérdekű bejelentés úgynevezett előzetes vizsgálat alá esik, amely magában foglalja a bejelentett beazonosítását, a bejelentés adatainak a rendelkezésre álló informatikai rendszerek adataival való összevetését.

Amennyiben a minősítő az ilyen módon nyert adatok birtokában egyértelműen megállapítja, hogy a bejelentés nem valós, vagy nem tartalmaz releváns információt, úgy – a 2019/2014. szabályzatban felsorolt esetekben – dönthet a mellőzésről. A mellőzés okát minden esetben rá kell vezetni az ügyiratra, és azt a minősítőnek az aláírásával is el kell látnia. Amennyiben a közérdekű bejelentés nem tartalmaz elegendő konkrét, értékelhető információt, vagy a megadott adatok alapján a bejelentett nem beazonosítható és a bejelentő a személyes adatait, elérhetőségét megadja, akkor a NAV illetékes szakterülete megkeresi a bejelentőt a közölt tények, adatok pontosítása céljából.

A közérdekű bejelentések között azonban sajátos helyet foglalnak el azok a bejelentések, melyek konkrét adatot, információt nem tartalmaznak, illetve azok a közérdekű bejelentések, melyek név nélkül érkeznek. Bár a NAV minden közérdekű bejelentéssel érdemben foglalkozik, az előbbiek esetében a kivizsgálást nyilvánvalóan meggátolja az információ hiánya, míg az anonim bejelentések esetén az információ valóságtartalmának vizsgálatát nehezíti meg a bejelentővel való kapcsolatfelvétel lehetőségének hiánya.

A közérdekű bejelentések kezelésére vonatkozó eljárási rendet a NAV Elnöke által kiadott, a közérdekű bejelentések, valamint az egyéb, be nem sorolható beadványok kezeléséről szóló 2019/2014. szabályzat (a továbbiakban: Szabályzat) rögzíti, amely 2014. február 28-án került kiadmányozásra és 2014. március 7-től érvényes. Valamennyi regionális adó és valamennyi regionális vám- és pénzügyőri főigazgatóságnál – a 2019/2014. szabályzat rendelkezése alapján – kiadásra került a főigazgató által a helyi sajátosságokra kitérő, részletszabályokat tartalmazó szabályzat. A NAV Központi Hivatalában a közérdekű bejelentések kezelését a Panasziroda látja el, amely önálló szervezeti egységként működik, és koordinálja a NAV-on belül az ez irányú tevékenységet. A NAV Központi Hivatalában a Panasziroda fogadja mind az adóigazgatás, mind a vámigazgatás tárgykörében érkező közérdekű bejelentésekkel kapcsolatos állampolgári bejelentéseket, telefonhívásokat, illetve folytatja le a személyes meghallgatásokat. A közérdekű bejelentések intézésének folyamata a regionális adó, illetve vám- és pénzügyőri főigazgatóságokon a Szabályzatban részletesen kidolgozott rendelkezéseknek megfelelően történik. Az anonim bejelentők aránya 58% volt a 2014. év I.-III. negyedévében, amely a korábbi évekhez képest jelentősebb eltérést nem mutat. A közérdekű bejelentések által érintett főbb kérdéskörök, azaz a bejelentések irányultságai a következő magatartásformák, szabálytalanságok köré csoportosulnak: számla-nyugtaadási kötelezettség elmulasztása, bejelentés nélküli foglalkoztatás, feltűnő vagyongyarapodás, illegális fémkereskedelmi tevékenység végzése, jövedéki termékekkel kapcsolatos törvénytértek, hamis márkajelzésű termékek forgalmazása.

A bejelentések kivizsgálásának időtartamát számos körülmény, tényező befolyásolja. A közérdekű bejelentések kivizsgálására fordított idő az ügyek típusától, bonyolultságáról, összetettségétől függően teljesen eltérő. Általánosságban elmondható, hogy a kivizsgálás 30 napig, utólagos ellenőrzés esetében 90 napig tarthat. Amennyiben az ellenőrzés alapján átfogó adóvizsgálat indul, akkor a kapcsolódó vizsgálatok lefolytatásának szükségessége miatt bonyolultabb esetekben ennél hosszabb időt is igénybe vehet. A vám- és pénzügyőri területet érintő közérdekű bejelentésekkel kapcsolatban általánosságban elmondható, hogy a bejelentések jelentős része olyan jövedéki szabálytalanságokra vonatkozik, amely gyors reagálással, a helyszíni ellenőrzés keretében vizsgálható, míg az esetleg bonyolultabb megítélésű és összetettebb bejelentések vizsgálata hosszabb időt igényel.

Általános tapasztalat, hogy a bejelentők a vizsgálat lezárását követően nem, vagy ritkán fordulnak ismételen az adó- és vámhatósághoz. Amennyiben igen, akkor jellemzően azt sérelmezik, hogy az adó- és vámhatóság az Art. 53. §-ában foglalt adótitokra, valamint a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény vámtitokra vonatkozó rendelkezésekre figyelemmel nem ad konkrét tájékoztatást részükre a lefolytatott vizsgálatról és annak eredményéről.

Tekintettel arra, hogy a bejelentők az adó- és vámítok védelme miatt a konkrét intézkedésekről, a lefolytatott vizsgálat eredményéről és az esetlegesen kiszabott szankciókról nem kaphatnak tájékoztatást, az elégedettség mérése, a bejelentés alapján megtett intézkedésekkel való elégedettség tekintetében nem lehetséges. A kivizsgált közérdekű bejelentések eredménye folyamatosan elemzésre kerül.

A vizsgálat megállapításai

A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 38/A. § értelmében az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés a)-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal, mint közigazgatási szerv az alapvető jogok biztosa által vizsgálható hatóságnak minősül.

Az érintett alapvető jogok tekintetében

1. Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány a *tisztességes eljáráshoz való jogot* explicite ugyan nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogbiztonság elvéből levezethető eljárási garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszer testesít meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárási alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már *expressis verbis* tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, ésszerű határidőn belül intézzék, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják. A tisztességes eljárás követelménye olyan *minőség*, amelyet az *eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni*, és amely *hatékony gátját képezi a garanciális szabályok szándékolt félretételének, félreértelmezésének, az egységes jogalkalmazás hiányából, a kiszámíthatatlanságból* következő tényleges és eshetőleges érdek- és jogsérelmek bekövetkezésének. Ezt tükrözik azok a korábbi AB határozatok is, amelyek újra meg újra kihangsúlyozták: *a közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszűrés követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők.* [49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 422/B/1999. AB határozat]

Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. Ugyanez a határozat a következőt is kimondta: Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartásának dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”. A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során tehát túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikke érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

2. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. [9/1992. (I. 30.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. [9/1992. (I. 30.) AB határozat, 75/1995. (XI. 21.) AB határozat] Ezért alapvetőek a jogbiztonság követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI.8.) AB határozat]

3. Mindezek alapját képezi az Alaptörvény XXV. cikke, amelynek értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez. A petíciós jog klasszikus tartalma alapján ugyanis két fogalmi elemmel bír; nemcsak a kérelem, panasz, illetve javaslat benyújtását akár egyénileg akár kollektíven, hanem a közhatalmat gyakorló szerv válaszadását is, ami magával vonja, hogy az adott ügygel foglalkoznia kell. Az Alkotmánybíróság értelmezésében mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen elő azokhoz az illetékes állami szervekhez, amelyeknek a külön jogszabályok által megállapított egyik alapvető funkciója azok elbírálása és orvoslása. [987/B/1990. AB hat.] Ezek együttes vizsgálata adja ki a jelen ügy szempontjából lényeges alapjogi tartalmat, amely szerint a vizsgálat alá vonható állami szervek *alapjogi kötelezettsége felöleli mind az eljárás lefolytatásának tényét, mind annak minőségét.*

Az ügy érdemében

A hivatalomhoz közvetlenül érkezett közérdekű bejelentések áttekintése, valamint a vizsgálatom során a megkeresésekre kapott válasz alapján az alábbi megállapításokat tettem.

1. A közérdekű bejelentések vizsgálata során az irányadó törvényi szabályozást, valamint a NAV Elnöke által kiadott Szabályzatot tekintettem át.

A Pkbt. 1. § (1) bekezdése szerint az állami szervek és a helyi önkormányzati szervek a panaszokat és a közérdekű bejelentéseket e törvény (Pkbt.) szerint kötelesek elintézni. A Pkbt. tárgyi hatályáról a (3) bekezdés szól: e szerint a közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. Közérdekű bejelentéssel a (4) bekezdés értelmében bárki fordulhat a közérdekű bejelentéssel összefüggő tárgykörben eljárásra jogosult szervhez. A Pkbt. 1. § (5) bekezdése szerint, ha a közérdekű bejelentést nem az eljárásra jogosult szervhez tették meg, a beérkezésétől számított nyolc napon belül az eljárásra jogosult szervhez át kell tenni. Az áttételről a panaszost vagy a közérdekű bejelentőt az áttétellel egyidejűleg értesíteni kell.

A 2. § értelmében a közérdekű bejelentést – törvény eltérő rendelkezése hiányában – az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni.

Ha azonban az elbírálást megalapozó vizsgálat előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, erről a közérdekű bejelentőt az elintézés várható időpontjának és az eljárás meghosszabbodása indokainak egyidejű közlésével kell tájékoztatni. A vizsgálat befejezésekor – a minősített adat, illetve törvény alapján üzleti, gazdasági vagy egyéb titoknak minősülő adat kivételével – a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a közérdekű bejelentőt haladéktalanul értesíteni kell.

Megállapítottam, hogy a NAV Elnöke által 2014.02.28-án kiadmányozott – és az azt követő 5. munkanaptól érvényes – 2019/2014. sz. szabályzat a Pkbt., és az Art. rendelkezéseivel összhangban rögzíti a közérdekű bejelentések, valamint az egyéb, be nem sorolható beadványok kezelésének eljárásrendjét.

A Szabályzat a közérdekű bejelentés fogalmát érintően a Pkbt. 1. § (3) bekezdésére utal, valamint külön-külön meghatározza az adóigazgatási és a vámigazgatási hatáskörét érintően közérdekű bejelentésnek minősülő beadványokat. A közérdekű bejelentések egységes nyilvántartása érdekében a Központi Hivatal főosztályai a hozzájuk érkezett bejelentéseket a Panasziroda részére küldik meg a nyilvántartásba vétel és a szükséges intézkedések megtétele érdekében. A Szabályzat meghatározza, hogy a közérdekű bejelentést melyik szervezeti egység kezeli, amennyiben az közvetlenül a közép fokú vagy alsó fokú adózási vagy vámszervekhez, illetve a Kiemelt Adó és Vám Főigazgatósághoz érkezik, továbbá meghatározza a beadványok minősítésére jogosultak körét is.

A Szabályzat a bejelentés áttételét érintően a törvényi előírással egyezően 8 napos határidőt és a bejelentő értesítését írja elő, valamint rögzíti, hogy amennyiben szükséges, úgy lehetőség van a bejelentő meghallgatására. Az ügyintézés időtartama a törvényi előíráshoz igazodóan 30 nap, mely indokolt esetben meghosszabbítható, amelyről a bejelentőt tájékoztatni kell. A bejelentő tájékoztatásakor az elintézés várható időpontját – legalább hónap szintjén – meg kell jelölni, azzal a megjegyzéssel, hogy előre nem látható körülmények miatt a határidő módosulhat, továbbá fel kell hívni a figyelmét arra is, hogy az adó és vámügyek érintő jogszabályhelyekre tekintettel, sem az eljárás meghosszabbodás indokairól, sem a vizsgálat lezárását követően az eljárás konkrét megállapításairól és intézkedéseiről tájékoztatás nem adható.

A közérdekű bejelentések és az egyéb, be nem sorolható beadványok kezelésével kapcsolatban a NAV negyedévente beszámolót készít. A 2014. év I.-III. negyedéveiről készített beszámoló szerint 2014. január 1-je és 2014. szeptember 30-a között 26 608 db közérdekű bejelentést érkezett.

2. A hivatalomhoz közvetlenül, 2014. január 1-je és 2016. január 1-je között a NAV-ot érintően 26 db beadvány érkezett. Ezen beadványok közül 4 db nem került továbbításra, továbbá 5 esetben került sor felülvizsgálati eljárás lefolytatására, tekintettel arra, hogy a panaszosok a közérdekű bejelentéseik intézésének felülvizsgálatát kérték.

2.1. A felülvizsgálatra irányuló beadványokban a bejelentők több esetben kifogásolták, hogy a NAV nem adott érdemi tájékoztatást a közérdekű bejelentéssel kapcsolatban lefolytatott vizsgálat eredményéről és arra hivatkozott, hogy a megtett intézkedéseiről, az esetlegesen lefolytatott vizsgálatról és annak eredményéről a bejelentéssel érintett adózó, vagy egyéb törvényi felhatalmazás nélkül nem adhat tájékoztatást.

Ezen eljárások közül 3 ügyben a beadvány – alapjogi visszasság hiányára tekintettel – elutasításra került, 2 ügyben pedig jelenleg is folyamatban van a vizsgálat.

Az AJB-4246/2014. számú felülvizsgálati ügyben megállapítottam, hogy a NAV a közérdekű bejelentőt 30 napon belül tájékoztatta arról, hogy a bejelentés kivizsgálása 30 napnál hosszabb időt vesz igénybe és a várható lezárás dátumát megjelölte, valamint a vizsgálat lezárását követően tájékoztatást adott arról, hogy a szükséges intézkedéseket megtette.

A NAV mindkét levelében tájékoztatta a bejelentőt arról is, hogy az Art. adótitokra vonatkozó 53. § (1)-(2) bekezdéseire figyelemmel a vizsgálat eredményéről illetve a megtett intézkedésekről részletesebb tájékoztatást nem adhat.

A KBV-AJB-6142/2014. számú felülvizsgálati ügyben alapvető joggal összefüggő visszasságot nem állapítottam meg, tekintettel arra, hogy a NAV az ügyintézési határidőt eljárása során megtartotta, a vizsgálat kiterjedt minden, a közérdekű bejelentésben kifogásolt körülményre és megállapításairól mindenre kiterjedő tájékoztatást adott.

Az AJB-2353/2015. számú felülvizsgálati ügyben is azt állapítottam meg, hogy a NAV a Pkbt. rendelkezéseinek megfelelően adott tájékoztatást a bejelentőnek.

2.2. A NAV felé a közérdekű bejelentő-védelmi rendszeren keresztül 17 ügy került továbbításra, amelyek tárgya jellemzően adóelkerülés, bejelentés nélküli foglalkoztatás és adóügyi szabálytalanságok voltak.

Megállapítottam, hogy az általam üzemeltetett elektronikus rendszerbe érkező közérdekű bejelentések vizsgálata során a NAV 5 esetben elmulasztotta tájékoztatni a bejelentőt a vizsgálat lezárásának tényéről.

Egy korábbi, az AJB-6136/2013. számú, szintén a NAV eljárását – konkrét egyedi ügyben, kérelemre – felülvizsgáló ügyben a NAV bejelentést lezáró, érdemi válaszával összefüggésben szükségesnek tartottam kiemelni, hogy *„a NAV a közérdekű bejelentés nyomán indult adóhatósági vizsgálat menetéről – annak megindítása és befejezése tényén, valamint a szükséges intézkedések megtételére történő utaláson kívül – Art. adótitokra vonatkozó 53. §-a rendelkezéseire figyelemmel, jogszabályi felhatalmazás hiányában információt nem adhat a bejelentő részére.”* Az eljárás megindítása és befejezése tényéről, valamint a szükséges intézkedések megtételére történő utalásról azonban mindenképpen informálni szükséges a bejelentőt, az ezzel ellentétes gyakorlat ugyanis a közérdekű bejelentő válaszhoz való jogát könnyen kiüresítheti.

Megállapítottam továbbá, hogy a NAV 4 esetben eljárása során megtartotta az ügyintézési határidőt, míg 13 esetben a Pkbt. 2. § (2) bekezdésében foglaltakat, valamint a Szabályzat rendelkezéseit megsértve járt el, mivel az ügyek elbírálására 30 napon belül nem került sor, azonban a jogszabályban rögzített határidőn belül tájékoztatást sem adott a bejelentőnek az elintézés várható időpontjáról és az eljárás meghosszabbításáról.

Megállapítom, hogy az eljárási határidőknek a túllépése, a hatóságot terhelő tájékoztatási kötelezettség elmaradása, illetve hiányosságai, a petíciós jog, a jogbiztonság és a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való alapjogok sérelmére vezettek.

3. Az AJB-6136/2013. számú jelentésemben, az ott feltárt alapvető jogokat érintő visszasságok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzése érdekében intézkedés megtételére kértem fel a NAV Elnökét. Örömmel üdvözöltem, hogy a NAV Elnöke a jelentésemben foglaltakkal egyetértve 3709219191 ügyszámom körlevelet adott ki, melyben nyomatékosan kérte, hogy az érintett szervek kiemelt figyelmet fordítsanak a jogszabályi rendelkezések megtartására.

Intézkedés

A NAV Elnöke 3709219191 ügyszámú körlevele kiadása ellenére a jelentésemben feltárt alapvető jogokat érintő visszasságok fennállására tekintettel, azok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzése érdekében, az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Vezetőjét, ismételten intézkedjen annak érdekében, hogy a NAV eljárásra jogosult szervei a közérdekű bejelentések intézése során, a jövőben fokozottan ügyeljenek a vonatkozó törvényi és belső eljárásrendi szabályok megtartására.

Budapest, 2016. március

Székely László sk.